

door Norbert HOSTYN

- Als kind kende ik in "Papa Dauphins" een iets oudere jongen, puber die we bijzonder benijdden om zijn vlotte omgang met de meisjes van de club; bovendien genoot hij ons aller bewondering omdat hij moeiteloos een collectie haarlokjes aanlegde van alle meisjes in de speelclub die hem in de smaak vielen. Het haarlokje als pars-pro-toto ?

- Ouders hadden en hebben dikwijls de gewoonte haarlokjes van babies en kleuters af te knippen om ze te bewaren in omslagjes of dergelijke. Soms geeft men als reden op later de verkleuring van het haar te kunnen controleren. Eigenlijk wil men iets "vasthouden" van het beminde kindje.

- Om dezelfde reden ook bewaarden/bewaren vele mamas piëteitsvol de afgeknipte "paardestaart" van dochttertje lief, wanneer die ertoe besluit definitief komaf te maken met de lange haartooi van de kinderjaren.

- Ook van stervenden of overledenen gebeurde het afknippen van haarlokken vroeger zeer regelmatig. In de nalatenschap van Emile BULCKE bij "De Plate" bv., vonden we zo'n lokje terug van zijn dochttertje Dinah. Haarlokken als persoonlijke herinneringen van een geliefde dode; een stukje doorleefde tragiek.

Haar.... Je blijft er niet zo direct bij stilstaan, maar toch kent men het blijkbaar een rol toe, hetzij als talisman, als souvenir, als bindmiddel in een liefdes- of vriendschapsrelatie, over de grenzen van de dood heen.

Van daar naar het gebruik van menselijk haar als grondstof voor het vervaardigen van siervoorwerpen en voorstellingen, is maar een stap.

De gewoonte duikt blijkbaar op kort voor 1800 : de tijd van de opkomende romantiek met hernieuwde aandacht voor het gevoel, al gauw gevolgd door de Biedermeier-tijd : een knusse burgersfeer die het hele Burgelijke Europa enkele decennia in haar greep zou houden.

De mode van dit haarverwerken verspreidde zich alras over heel West-Europa en Engeland, en verdween terug ca. 1900, al bleef er tot ca. 1940 in Rothenkirchen (Sachsen) een firmaatje over waar broches en medaillons met bloemen-in-haar vervaardigd werden. Ook maakte men er... horlogekettingen uit kunstig gevlochten haar.

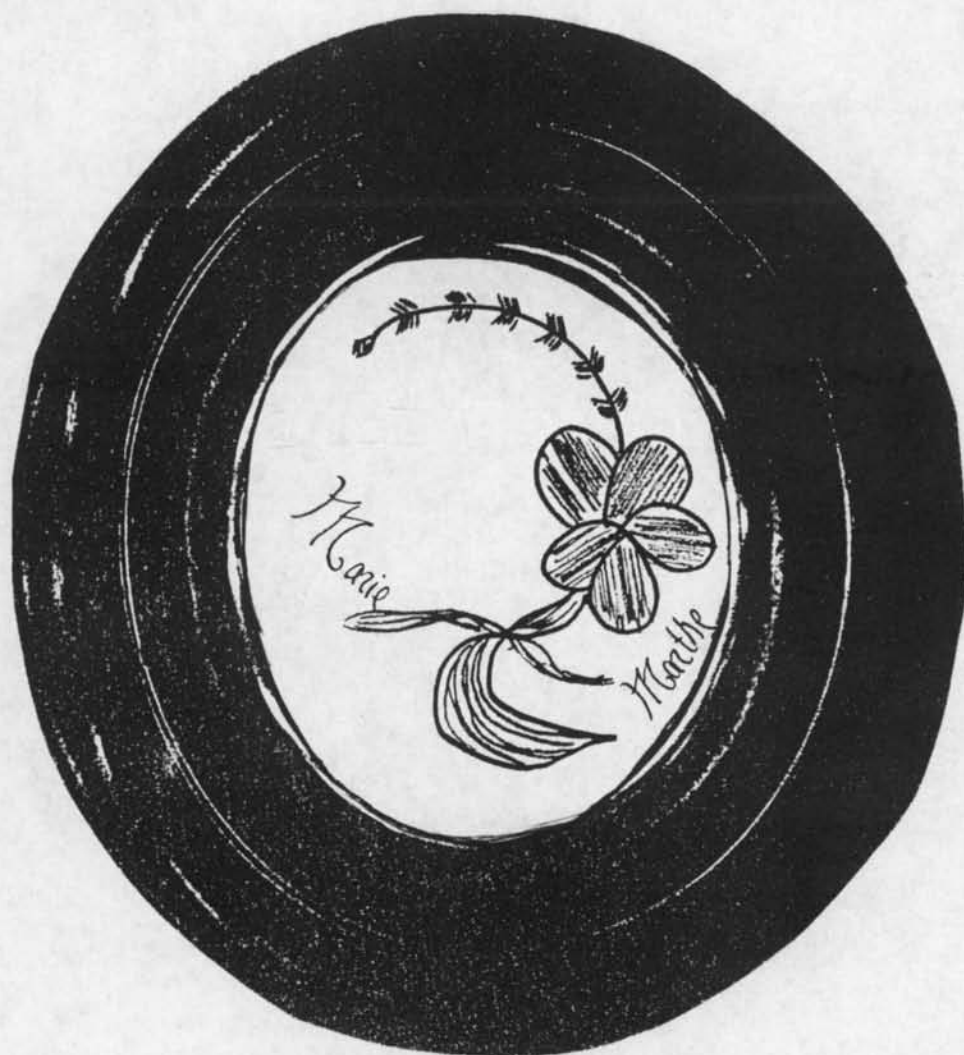
De techniek van haarverwerken werd toch het meest gebruikt voor het vervaardigen van aandenkens aan overledenen; soms bleven het louter decoratieve werkstukjes, meestal met florale motieven. In andere gevallen groeiden ze uit tot heuse haar-schilderijtjes. In regel werden ze streekgebonden vervaardigd door getalenteerde haarkappers, pruikenmakers, silhouetsnijders, etc.

Almanakken en magazines publiceerden handleidingen en patronen om ze thuis te maken.

Niet alleen een overlijden was de aanleiding tot het vervaardigen van een "haarschilderij" : ook een definitief afscheid, het binnentreden in een klooster, een jubileum of gewoon : hechte vriendschapsbanden.

Ons Heemmuseum bewaart twee objecten die met haar zijn vervaardigd :

- een medaillon in zwart hout met daarin een floraal haarstukje met de namen Marie en Marthe.

- een medaillon, een echt "haarschilderijtje" deze keer met de voorstelling van een grafzerk onder een treurwilg; geflankeerd door 4 cipressen.

Het opschrift luidt : SOUVENIR DE PIERRE FANCOIS BONNEL
NÉ A OSTENDE LE 18 MAI 1826
ET Y DÉCÉDÉ LE 16 MARS 1878

FOTOBLOEDZIJDE FEBRUARI

Bij de fotobloedzije van het februarinumner werd de begeleidende tekst, per vergissing, niet afgedrukt.

Het is dezelfde tekst als de fotobloedzije van het januarinumner.

BREKEN & BOUWEN : DE KONINKLIJKE VILLA

-bovenste foto : 1953

-onderste foto : 1955

J.P.F.